

БЪЛГАРСКА АКАДЕМИЯ НА НАУКИТЕ ИНСТИТУТ ЗА ИСТОРИЧЕСКИ ИЗСЛЕДВАНИЯ	
Издание №	дата 2019 г.
Входен № 715	дата 06.12.2019
София 1113, бул. Шипченски проход № 62, вл. 1/1 телефон: 02/ 970 21 29 ; факс: 02/ 970 21 29	

СТАНОВИЩЕ

от проф. д.и.н. Луиза Ревякина за конкурса за заемане на академичната длъжност „професор“ в Института за исторически изследвания към БАН по професионално направление 2.2. История и археология, специалност „Документалистика, архивистика, палеографика, включително историография и изворознание“ („Демографски аспекти на миграциите на населението в България при Третата българска държава) за нуждите на секция „Помощни исторически науки и информатика“, обнародван в Държавен вестник, бр. 66 от 20 август 2019 г., с кандидат доц. д.и.н. ПЕНКА ИВАНОВА ПЕЙКОВСКА

Доц. д.и.н. Пенка Пейковска е единственият кандидат в конкурса за професор, обявен от Института за исторически изследвания, по направление 2. 2. История и археология, специалност „Документалистика, архивистика, палеографика, включително историография и изворознание“. П. Пейковска е завършила Будапещенския университет „Лоранд Йотвъош“, историко-филологически факултет, специалности история и етнография. През 1987–1989, 1994–1998 е на работа в ЦДА на България като експерт в отдел „Чуждестранни извори за българската история“ (колекции „Унгария“, „Сърбия“, „Хърватия“). От 1998 г. е на работа в Института за исторически изследвания – БАН.

Доц. Пенка Пейковска е известен и признат в България специалист по история на Унгария, изследовател на българо-унгарските отношения през втората половина на XIX–XX век. В списъка с публикациите, представен от Пейковска за участие в конкурса за професор, са включени 35 заглавия (от общо 112 нейните публикации), които според нея отразяват основните акценти в конкурса за професор. Сред тях са две монографии - хабилитационен труд „Демографски аспекти на миграциите в България. 1912–1944 г.“ С., 2019, 350 стр. и „Българо-унгарски научни взаимоотношения (XIX – средата на XX век)“. С., 2005, 288 стр., а също така един сборник „Унгарски учени в България (XIX– средата на XX в.)“, издаден с финансовата помощ на Унгарския културен институт в София през 2003 г., 455 стр., на който тя е автор, съставител и съпреводач. В списъка на избраните

публикации е включен и Енциклопедичен справочник “Чуждестранна българистика през XX в.“, където тя е съавтор, и 31 статии и студии.

Тематично научната дейност на доц. П. Пейковска може да бъде систематизирана в две основни направления. В началото тя в известна степен е продължаване и разширяване на темата на докторската ѝ дисертация „Документи от личен произход за българо-унгарските културни взаимоотношения. 1879–1941 г. Извороведски анализ“. Отнася се до изследването на различни аспекти на изворознанието за историята на Унгария през XIX–XX в., на българо-унгарските политически, икономически и културни взаимоотношения през 1879–1941 г. Тази тематика в по-голяма или по-малка степен присъства в повечето изследвания на П. Пейковска и през следващите години, когато тя се ориентира към изследванията на историята на миграциите в Централна и Източна Европа през XIX –XX в. и вече с акцент не само върху България и Унгария, но и миграциите от Русия, Чехословакия, Армения и др. страни. При това научните ѝ интереси се концентрират в областта на историческата демография и историческата статистика. Във фокуса на изследванията ѝ е историята на миграциите в България в различни аспекти: причини и фактори, правно регулиране, прием, адаптация и интеграция, резултати, образуване на емигрантски диаспори, запазване на идентичността на мигрантите. В работата си върху тези въпроси тя широко използва статистически извори, текущи демографски статистики. През 2015 г. успешно защитава дисертацията „Миграции от Австро-Унгария и Русия към България (средата на 60-те години на XIX век – средата на 30-те години на XX век). Историко-демографски аспекти“ и придобива научна степен доктор на историческите науки. Тази дисертация – плод на многогодишната ѝ изследователска дейност, съдържа значителни научни приноси и е показател на нейната висока професионална подготовка.

За научните разработки на доц. Пейковска е характерен интердисциплинарният подход на изследване: тя въвежда в научно обръщение неизвестни и неизползвани досега документи, значителна част от които е издирена в унгарски архиви, документи от личен произход, вестници; прилага методите на историческа демография и социална антропология. Това се отнася до монографията „Българските общности в Унгария през XIX–XX век. Миграции и историко-демографска характеристика“, публикувана през 2011 г. и особено за последната ѝ монография – хабилитационния труд „Демографски аспекти на миграциите в България. 1912–1944“, публикувана през тази година. Приносно в тази

монография е не само, че за пръв път в българската историография се изследват миграциите на населението в България през посочените години, но и че те са обект на изследване от демографска гледна точка. Основната база на монографията са преброяванията на населението и текущите демографски статистики (български и чуждестранни), на които е направена извороведска и количествена характеристика. Използвани са издирените в ЦДА на България и в Унгарския държавен архив дипломатически доклади, официална кореспонденция, документи от фонда на Дирекция на полицията (ЦДА) и др. документи от различни държавни институции, съдържащи необходимата информация. Монографията се състои от три части, посветени съответно на външната/международната миграция (емиграция и имиграция), вътрешната миграция в България и на тяхната роля в урбанизационния процес в страната. Изследвани са причините за миграциите, динамиката, териториалната насоченост на миграционните потоци, етническата структура, концентрацията на имигрантите, тяхната социална и икономическа интеграция, миграционните политики на централната власт в България. Не може да не се отбележи положението от авторката огромен труд при съставянето на 51 таблици, 20 картосхеми и 7 графики, които са резултат на направения от нея анализ на проучената от нея статистическа и демографска документация.

Доц. Пейковска се отличава с изключителна активност в научния живот на Института за исторически изследвания. За 22 години работа в Института тя взема участие в 52 научни национални и международни конференции с доклади, в повечето от които тя е организатор и модератор. Член е на научния колектив на 7 национални изследователски проекта и на 8 международни (предимно с Института по история към Изследователския център по хуманитаристиката при УАН, по спогодбите между УАН и БАН през 2004–2006, 2007–2009, 2010–2012, 2013–2015, 2016–2018 г.). През 2015–2018 г. е ръководител на международен българо-унгарско-руски проект (с Института по история при УАН и с Института по славянознание при РАН) „Външни миграции в България, XIX–XXI в.: историко-демографски, социално-антропологически и етнокултурни аспекти“.

Свидетелство за интереса на колегите историци към научните изследвания на доц. Пейковска са не малкия брой открити до сега 71 цитирания на нейните трудове (48 са от български колеги, 23 - от чужди учени).

Доц. П. Пейковска е съосновател на Българо-унгарската историческа комисия, дългогодишен (от 2006 г.) научен секретар на Българската секция, член на редколегията на международната ѝ книжна поредица „Publications of the Bulgarian–Hungarian History Commission“. Тя е член на Българското историческо дружество, на Международното унгарско филологическо дружество, на Българската генеалогична федерация „Родознание“ (1998–2008), член на редколегията на списание „Родознание“ („Genealogia“) и на Bulgarian Historical Review.

От 2001 г. Пейковска е хоноруван преподавател в СУ „Св. Кл. Охридски“, катедра „Класически и нови филологии“, специалност „Унгарска филология“ (чете лекции, води семинари и спецкурсове в бакалавърската програма).

П. Пейковска има четири отличия: Bulgarian-Hungarian Scholarly Forum II, May 2007, определен като приложно научно постижение на Института за исторически изследвания; изследване на банатските българи – от Унгарския културен институт в София - 2013 г.; Унгарски златен кръст за принос в изследването на българо-унгарските взаимоотношения (2014 г.); отличие за монографията „Миграции на хора и идеи в България и Унгария (XIX–XXI век)“, съвместно с G. Demeter, С., 2018.

Представените научни трудове на кандидата в конкурса за професор доц. д.и.н. Пенка Иванова Пейковска както по съдържание, така и по обем отговарят на всички критерии за присъждане на академична длъжност „професор“. Това ми дава основание да предложа на уважаемите членове на Научното жюри да присъди на доц. д-и.н. Пенка Пейковска академичното звание „професор“.

6 декември 2019 г.

проф. д.и.н. Луиза Ревякина

